

"וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת קְלוֹ וַיִּבְךְ" – היתכן?!

והיה לרש"י לציין או שהיתה קטנה או שאינה נשיקה כפשוטה,

אבל לא יוכל להתעלם!

ובהנחה שנדולה היתה באותה שעה
כיצד לא חשש יעקב שמא היא נדה?

הנשיקה היתה בהיתר

תחילה נבאר שבהיותה נכריה [בטרם נישאה ליעקב]
אין דין נידה בעכו"ם [רק משום גזירה, דלא שייכא אז]

והאיסור 'קריבה' אפילו לפנויה, היינו במי שאיננה
אשתו! אבל רחל כבר היתה ל'אשתו!' כדמוכח מקראי:

ספר בראשית פרק כט

(יח) וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבְדְךָ שְׁבַע שָׁנִים
בְּרַחֵל בְּתֵךְ הַקְטָנָה: (יט) וַיֹּאמֶר לָבֵן טוֹב תַּתִּי אֶתָּה
לְךָ מִתַּתִּי אֶתָּה לְאִישׁ אַחֵר שָׁבָה עִמָּדִי: ... ולאחר
שהשלים שבע שנות עבודה [כא] וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל
לָבֵן הִבֵּה אֶת אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמִי וְאָבֹאָה אֵלַיָּהּ:

רש"י

מלאו ימי – ... וזהו שנאמר וּבְאוֹתָהּ חָלָה וְהָלַךְ קֵל שְׁבַקְלִים
אינו אומר כן חלל להוליד תולדות אמר כך: אבל לא ביאר
למה אמר יעקב 'הבה את אשתי' - ממתני היא
'אשתו?!' [היה לו לומר 'הבה לי את בתך לאשה?']

וי"ל דמבין השיטין דסיפור יעקב והרועים

אנו למדים דברים הרבה:

רבינו בחיי

(יא) וישק יעקב לרחל - קטנה היתה שלא היתה
עדיין ראויה ליבעל ... או נאמר שהנשיקה הזאת
היתה נשיקת הראש או הכתף... וישא את קולו
ויבך - מנהג הקרובים בפגישה [?]

הנה בקשר לגילה [דעתו דעת יחיד] דבסה"ד ישנם
שתי דיעות בקשר לגיל התאומות רחל ולאה בעת
נישואיהן [בנות כ"ב או בנות כ"ח] - א"כ גדולה היתה!

ובקשר לאופן הנשיקה:

הכתב והקבלה

(יא) וישק יעקב לרחל... ורבותינו אמרו ברבה, כל נשיקה
לתפלות (פריצות) בר מן תלת, נשיקה של גדולה, נשיקה של
פרקים ונשיקה של פרישות וגו' ר' תנחומא אומר אף נשיקה
של קריבות! שנאמר וישק יעקב לרחל...

והנה ת"ק ור' תנחומא פליגי בשתי לשונות דעולא (שבת י"ג)
[שהיה מנשק לאחיותיו אבי חדייהו או אבי ידייהו] דלחד
לישנא לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות לבד, ולחד
לישנא אפילו שום קורבה - אסור, משום לך לך אמרינן נזירא
וכו',

וללשון זה דנשיקה של קורבה ג"כ אסור נראה לפרש
נשיקה דכאן, התחברות מחשבתית והתדבקות רצונית, ...
דבקות מחשבתית, ... וטעם וישק יעקב לרחל שהתחבר עמה
במחשבתו ורצונו, [אבל לא נשיקה כפשוטה]

עד שאפילו בעיני הרועים היה זה מעשה כיעור:

כדאיתא במדרש רבה בראשית פרשה ע פסקה יב
למה בכה שראה האנשים מלחשים אלו לאלו מפני
שנשקה: 'מה בא זה לחדש לנו דבר ערוה שמשעה שלקה
העולם בדור המבול עמדו אומות העולם וגדרו עצמן מן
הערוה ...

ספר בראשית פרק כט

(י) ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו
ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן
מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו: (יא)
וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבך: (יב) ויגד
יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא
ותרץ ותגד לאביה:

רש"י

(יא) ויבך - לפי שזפה כרוח הקודש שאינה נכנסת עמו
לקבורה.

ד"א לפי שבא בידים ריקניות אמר אליעזר עבד אבי אבא
היו בידיו נזמים ולמדידים ומגלגלות ואני חין בידו כלום. לפי
שרדף אליפז בן עשו במנות אביו אחריו להורגו והסגינו ולפי
שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו אל מה אטעה לניווי
של אבא אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חסוב כמת:

וצריך להבין:

- מה לו לבכות עתה על שאינה נכנסת עמו לקבורה
והלא עדיין איננה אשתו?
- הלא אליפז שדדו מכבר, ובטח השלים עם מצבו
העני, האמנם בגלל זה ישא קולו ויבכה? ואם רצה
לתת לה מתנה, ימתין למשכורתו ויעניק לה!
- וייפלא: רש"י מתייחס רק ל'ויבך' לבאר טעם בכייתו
- ומתעלם מקושיה עצומה על ה'נשיקה', שדנו בה
מפרשי הפשט: היתכן שנכשל יעקב בענין כזה?
- הבה נראה כיצד הצדיקו המפרשים את נשיקתו?

ספר בראשית פרק כט

(א) וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רִגְלָיו וַיֵּלֶךְ אֶרְצָה בְּנֵי קְדֵם: (ב) וַיֵּרָא וְהָנָה בְּאֵר בִּשְׂדֵה וְהָנָה שֵׁם שְׁלֹשָׁה עֵדְרֵי צֶאֱן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן הַבְּאֵר הָהוּא יִשְׁקוּ הָעֵדְרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר: (ג) וַנֹּאסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֵדְרִים וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֶּאֱן וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר לְמִקְמָהּ: .... (ו) וַיֹּאמֶר לָהֶם הַשְּׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם וְהָנָה רְחֵל בְּתוֹ בָּאָה עִם הַצֶּאֱן: (ז) וַיֹּאמֶר הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל לֹא עַת הָאֶסֶף הַמִּקְנֶה הַשְּׁקוּ הַצֶּאֱן וּלְכוּ רְעוּ:

(ח) וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַל עַד אֲשֶׁר יֹאסְפוּ כָּל הָעֵדְרִים וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֶּאֱן: (ט) עוֹדְנוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרְחֵל בָּאָה עִם הַצֶּאֱן אֲשֶׁר לְאֵבִיהָ כִּי רָעָה הוּא:

(י) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רְחֵל בַּת לָבָן אַחֵי אִמּוֹ וְאֵת צֶאֱן לָבָן אַחֵי אִמּוֹ וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב וַיִּגְלַל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיִּשֶׁק אֶת צֶאֱן לָבָן אַחֵי אִמּוֹ: (יא) וַיִּשֶׁק יַעֲקֹב לְרְחֵל וַיֵּשֶׂא אֶת קְלוֹ וַיִּבְךְ: (יב) וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרְחֵל כִּי אַחֵי אֲבִיהָ הוּא וְכִי בֶן רַבְקָה הוּא וַתִּרְץ וַתִּגַּד לְאֵבִיהָ:

וצריך להבין:

5. למאי נפק"מ כל אריכות הסיפור עם הרועים - לפרטיו [הרי אפילו הסיפור שאלפיז רדף אחריו ושדדו, לא מפורש בקרא, כ"ש סיפור סתמי זה] ?
1. מדוע לא התנדב יעקב לעזרת הרועים לגלול עבורם את האבן, בטרם הגיעה רחל?
2. אחרי שהודיעו הרועים [בפסוק ו.]: 'והנה רחל בתו באה עם הצאן' היה לו להמשיך מיד [לפסוק י.]: 'ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו'

- מדוע חוזר שנית [בפסוק ט.]: 'ורחל באה עם הצאן' – דלכאורה הוא 'שפת יתר'!
3. מדוע לא הציג יעקב את עצמו תחילה – בטרם נשקה – בקרוב משפחתה, שעל כן נוהג בה מנהג קריבות? וכיצד לא התנגדה רחל לנשיקתו של גבר זר?!
  4. גם ייפלא אף אם ראה לנכון לנשקה, מדוע קבל עם ועדה? עד שהרועים [הרואים] ילעזו עליו שמכוער הדבר...

אלא יש לומר, שיעקב שהגיע לחרן למטרת נישואיו ציפה לסימן מלמעלה שיוזנו מי מבנות לבן ראוויה לו לבת זוגו. אשר לכן מסופר שהתעכב על הבאר, שהוא מקום המסוגל למציאת זיווג, שם ציפה לאות משמיא, כדאיתא בפרדר"א [כמעשה דאליעזר]

יעקב 'קידש' את רחל בטובת הנאה

ולכן חוזר הכתוב ומדגיש: 'עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן, היינו 'תוך כדי דיבור' הקרה ה' לפנינו את המיועדת לו, מקביל לנאמר אצל אליעזר: 'ויהי הוא טרם בלה ללבוש והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וברכה על שכמה:

יעקב שראה בזה אות משמים שהיא היא המיועדת לו, עלה בדעתו שעתה יגלול בעצמו את האבן מעל פי הבאר [ויקדים להשקות את צאן רחל לפני שאר הרועים, כי בכל יום השקתה וודאי את צאנה אחרונה] וגם ישקה בעצמו את צאן לבן שרחל היתה רועה אותה, כי על ידי טובת הנאה זו, 'קידשנה' לאשה!

ומיד לאחר שקידשה, נהג בה מנהג אישות, בהיותה לו לאשה: 'וישק יעקב לרחל' ודווקא בפרהסיא לעיני הרועים, ששמעוהו אומר לה:

'מינסבית לי? ואמרה לו הי'ן הרי שהסכימה להתקדש לו בההיא הנאה של הקדמת גלילת האבן והשקאת הצאן [ולכן לא הביעה התנגדות לנשיקתו] והם יהיו 'עדי קידושין'!

ומעתה יובן מה שאמר ללבן: (כא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לָבָן הֲבֵה אֶת אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמֵי וְאָבֹאָה אֵלַיָּהּ: - שהדגיש לו שבעצם היא כבר 'אשתי' מאז שקדשתיה בקידושין אלא שעתה אינני מבקש ממך אלא 'אישור כאבא' לכונסה לשם נישואין [כדי להוליד תולדות אמר כן]

תיובתא משיחת הרבי?..

אין 'קידושי כסף' בבני נחו'

אף שקידושי רחל קדמו [אבל תפסו רק מדין תר"ג] וכאשר בא על לאה תפסו קידושיה מדיני ב"ב [ואין לבטלם בגלל הידורו] – מה גם שמביישה לחינם ומפסידה מזונות [הכל בגלל הידורו?]

...ויבך'

לכן בהתייחס רש"י לתיבת 'ויבך', בוחר לפרש בכייה זו מטעם עמוק יותר:

- 'שנפס ברוח הקדש שאינה נכנסת עמו לקבורה', והסיבה לזה שתבקש רחמים על גולי נבוזראדן – ועל זה בכייתו, כמבואר בתניא פמ"ו, עיי"ש.

אך מאחר ש'ויבך' קשור ל'וישק' בהווה – פירוש שני:

- ד"א לפי שבא בידים ריקניות אמר אליעזר עבד רבני אבא היו זמנים ונמדים ומגדנות ואני אין זידי כלום.

לו היו לו זמנים וצמידים היה מביע קידושו ב'סבלונות', אבל בעניין נאלץ לקדשה ב'טובת הנאה' וכדי לשכנע את הרועים שהיה זה מעשה קידושין – נאלץ להביא 'אישותו' באמצעות ה'נשיקה' – וע"ז בכייתו!

